

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 525
Konu : İstanbul Milletvekili
Mahmut TANAL'ın
Yazılı Soru Önergesi

....../....../2013
14 Şubat 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21/01/2013 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-103764 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Mahmut TANAL'ın Bakanlığımıza yöneltmiş olduğu 7/15505 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilginizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK:

-Cevap Yazısı (3 Sayfa)

7 15505

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN MAHMUT TANAL'IN
TBMM 7/15505 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
AİT SORULAR VE CEVAPLARI**

Hidro Elektrik Santrallerin çevreye etkileri uzun süredir tartışılmaktadır. Fakat konuyla ilgili hükümet kanadından tatmin edici bir açıklama yapılmamaktadır. Basın yayın kuruluşlarına yansıyan uzman görüşmeleri sayesinde konu hakkında bilgi sahibi olmaya çalışmaktayız. Bu kapsamda aşağıdaki sorularımın yanıtlanması gereği doğmuştur;

SORULAR:

1-HES'lerin çevreye etkileri konusunda bakanlığınızca yürütülmüş bir çalışma var mıdır? Önümüzde ki 10, 25, 50, 100 yıl içerisinde mevcut HES politikaları neticesinde olumsuz bir sonuç ön görmekte misiniz?

2-HES'lerin kurulduğu çevrede bitki örtüsüne etkileri nelerdir? Vahşi ve ehli hayvan türlerine yaşam alanları konusunda nasıl bir etkisi olmaktadır?

3-HES'lerin üzerine kurulduğu akarsuların döküldüğü denizler üzerinde ki etkileri nelerdir?

4-Santral havuzlarında biriken suyun içerisinde çöken besleyici gıdaların denizlere ulaşamaması sonucunda havzalarda yaşayan hayvan ve deniz canlıları çeşitliliğinde herhangi bir değişim gözlemlenmiş midir?

5-Bu konular ile ilgili insanları ve çevreyi bilinçlendirici ne gibi çalışmalar yürütmektesiniz?

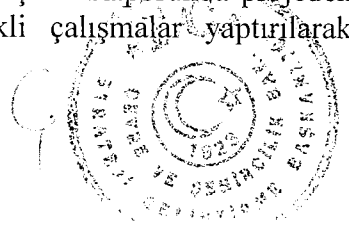
6-Bugün tüm dünya küresel anlamda çevrenin korunması amacıyla yeni kararlar alıp projeler uygularken Türkiye tüm bu uygulamaların ve projelerin hangi noktasındadır? 2002 yılından günümüze kadar çevre konusunda hükümetin attığı adımlar nelerdir? Başarı sağladığı projeler nelerdir? Vazgeçtiği ve ya askıya aldığı proje bulunmakta mıdır?

CEVAPLAR:

1-Bakanlığımız, gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesi, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemler, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesi ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları yürütmekle yükümlüdür.

HES projeleri ile ilgili olan yürürlükteki ÇED Yönetmeliği Uygulanacak Projeler EK-II Seçme Eleme Kriterleri Uygulanacak projeler Listesi (0-25 MW) aralığında olan projeler için İl Müdürlüklerimizce ÇED Gerekli Değildir ÇED Gereklidir kararları verilmektedir. İl Müdürlüklerince ÇED Gereklidir kararı verilen projeler ile 25 MW ve üzerindeki HES projeleri ise ÇED Yönetmeliği Uygulanacak Projeler Listesi EK-I süreci Bakanlığımızca yürütülmektedir.

Bu çalışmalar Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinde uyulacak idari ve teknik usul ve esasları düzenlemek amacıyla yürürlüğe girmiş olan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında yürütülmektedir. Bu kapsamda söz konusu etkiler değerlendirilerek Nihai ÇED Raporunda projeden kaynaklı meydana gelebilecek zararların karşılanması amacıyla gerekli çalışmalar yaptırılarak taahhütler alınmaktadır.

Bakanlığımız hem taşra teşkilatı hem de merkezinde bulunan izleme ve kontrol birimleriyle ÇED Olumlu veya ÇED Gerekli Değildir kararları verilen faaliyetler için gerek inşaat, gerekse işletme dönemlerinde izleme ve kontrol çalışmaları yapmaktadır. Bu kontrol faaliyetleri sonucunda taahhütlere uyulmadığının tespit edilmesi halinde 2872 sayılı Çevre Kanunu hükümleri gereği gerekli cezai müeyyideler uygulanmaktadır.

HES projeleri ile ilgili fizibilite raporları ile su kullanım hakkı anlaşmaları Orman ve Su İşleri Bakanlığı (DSİ Genel Müdürlüğü) tarafından onaylanmaktadır.

HES projelerinin fizibilite raporlarının DSİ Genel Müdürlüğü tarafından onaylanmasını müteakip, HES projeleri proje gücüne göre İl Müdürlüklerimizde ve Bakanlığımızda değerlendirilmektedir. Dolayısıyla Bakanlığımız ÇED sürecini Bakanlığımız merkez ve taşra birimleri ile ilgili kurum ve kuruluşlardan oluşturulan komisyon vasıtasıyla yürütmekte olup karar aşamasında tüm kurumların olumlu ya da olumsuz görüşleri dikkate alınmaktadır.

Önümüzdeki süreç içerisinde öncelikli olarak DSİ Genel Müdürlüğü tarafından koordine edilen İyidere ve Solaklı havzaları pilot bölge seçilmiş olup, havza çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca ÇED süreci içerisinde ekolojik dengenin korunabilmesi için Ekosistem Değerlendirme Raporları ile Su Kullanım Hakları raporları hazırlatılarak su hakları korunmakta, tarımsal faaliyetler devam ettirilmekte, inşaat sürecinde hafriyatların dere yataklarına dökülmesinin engellenmesi başta olmak üzere, tüm çevresel tedbirlerin alınması sağlanmaktadır. Aldırılan bu tür tedbirler ve Bakanlığımızın hem taşra teşkilatı hem merkez teşkilatında bulunan izleme ve kontrol birimlerinde yapılan izleme çalışmaları neticesinde; önümüzdeki süreçte HES'lerin negatif sayılabilecek etkilerine karşı tüm tedbirler alınmış olacaktır.

2-HES'lerin ÇED sürecinde; Orman ve Su İşleri Bakanlığı (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü) Komisyon üyemiz olup, bioçeşitlilik ve yaban hayatı açısından ÇED Raporunu değerlendirerek görüş vermektedir.

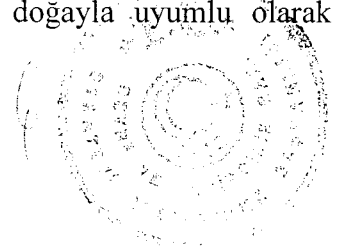
3-Enerjisi alınan sular havza aktarımı yapılmadığından türbinlenen su kuyruk suyu olarak geri bırakılmaktadır ve kimyasal bir etkileşim olmadığından da denizlere herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.

4-Bakanlığımız ilgili birimlerince yapılan izleme kontrol çalışmalarında bu hususlara dikkat edilmektedir.

5-ÇED Yönetmeliğine tabi her türlü proje başvurudan itibaren duyurular yapılmak suretiyle halk bilgilendirilmektedir. ÇED Yönetmeliğinin 9 uncu maddesi gereğince halkın katılımı toplantısı düzenlenmektedir.

HES projeleri ile ilgili olarak ÇED sürecinde halkı bilgilendirme toplantılarında halkın proje ile ilgili soru sorma, bilgi edinme hatta projeye karşıt görüş bildirme hakkı bulunmakta, ayrıca ÇED Raporları Bakanlığımız internet sayfasında yayınlanmaktadır.

6-Bakanlığımızca çevrenin korunması amacıyla yeni kararlar alıp uygulamaya konulmakta, HES Projeleri ve Diğer Hidrolik Faaliyet Talepleri için Ekosistem Değerlendirme Raporu, Su Hakları Raporu, Sosyal Etki Değerlendirme Raporu hazırlanmakta ve bütün HES projelerinin ÇED Raporu hazırlanmasında bir Sosyolog çalıştırılmaktadır. Ayrıca dere yatağına bırakılacak suyun izlenmesi amacıyla online ölçüm yapabilen Akım Gözlem İstasyonları kurdurulmaktadır. Yapılan bu tür çalışmalar ve alınan tedbirlerle birlikte işletmeye geçen HES projeleri doğayla uyumlu olarak faaliyetlerini sürdürmektedirler.

Bakanlığımızca çevrenin korunması ve iyileştirilmesi ile çevre kirliliğinin önlenmesi, su, hava, toprak ve tabii kaynaklarımızı koruma, kullanma dengesi içerisinde verimli bir şekilde geliştirerek gelecek nesillere aktarma maksadıyla strateji ve politikalar üretilmekte, mevzuat hazırlanmakta ve uygulamaları gerçekleştirilmektedir.

Bugüne kadar çevre konusunda birçok ulusal ve uluslararası proje yapılmış ve yapılmakta olup, söz konusu projelerin tamamında başarıya ulaşılmıştır.

Ülkemiz özellikle son on beş yıl içerisinde biyoçeşitliliğin korunması amacıyla birçok uluslararası antlaşmaya taraf olmuştur. Bern Sözleşmesi olarak bilinen Avrupa'nın Yaban Hayatının ve Habitatlarının Korunması Sözleşmesiyle, nesli tehdit ve tehlike altında olan türlerin korunması taahhüt edilmiştir. Söz konusu türler ve habitatların korunması "Barselona Sözleşmesi" ile koruma altına alınmıştır. Bu sözleşmenin ek protokollerinden birini ise "Akdeniz'de Özel Koruma Alanları Kurulması" kararı oluşturmaktadır.

Ülkemiz tarafından, "Biyolojik çeşitlilik ve Akdeniz'de Özel Koruma Alanlarına İlişkin Protokol" olarak değiştirilen Barcelona Sözleşmesi ek protokole 2002 yılında taraf olunmasıyla beraber, söz konusu protokol ve eylem planlarının uygulanması amaçlı projelere hız kazandırılmıştır.

Barselona Sözleşmesi MAP Phase II, Akdeniz'in Kıyı Alanlarının Sürdürülebilir Kalkınması ve Deniz Çevresinin Korunması için Eylem Planları çerçevesinde bilhassa Özel Çevre Koruma Bölgeleri kıyı ve deniz alanları ve karasal detaylı biyolojik çeşitlilik araştırma projeleri 2002 yılında başlatılmıştır.

Bölgelerin fiziksel, kimyasal ve biyolojik özellikleri özellikle topluluk hukukunda tanımlananlar (Habitat Direktifi, Bern Sözleşmesi ve Barselona sözleşmesi eki protokolü ekinde yer alan türler ve habitatlar), fiziksel zararlar ve diğer fiziksel olumsuzluklar (ticari balıkçılık, yatçılık ve demirlemenin deniz yatağına etkileri) kazara veya kasti diğer türlerin yakalanması da dahil, seçilmiş türlerin ortamdan çıkarılması (ticari ve eğlence amaçlı balıkçılık) da bu araştırmalar sonunda elde edilen veriler arasındadır.

Yapılan çalışmalarda;

- Ulusal seviyede türlerin envanterleri ile birlikte tayin ve dağılım haritaları hazırlanmış,
- Mevcut koruma alanlarının (Foça ve Kaş-Kekova) deniz sınırları genişletilmiştir.
- Akdeniz'de Deniz Vegetasyonu Eylem Planı kapsamında detaylı olarak deniz çayırları dağılım alanları haritalanmış ve özellikle posidonya çayırlarının tahribatının önlenerek korunması amaçlı çalışmalar yapılmaktadır.

